

„A zene az élet szépségét, s ami benne érték, azt mind meghatványozza.”

Kodály Zoltán

Az ének- zenei nevelés a tanuló identitástudatának kialakítása és személyiségfejlődése szempontjából kiemelkedő fontosságú. A zenei nevelés akkor lesz eredményes, ha kialakul a tanuló zenei anyanyelve, mely által hazájához, nemzetéhez értelmileg és érzelmileg egyaránt kötődik. A pedagógus munkájának érdemi szerepe van a gyermek iskolai életében, ennek hatása életre szóló, túlmutat az iskola falain.

Az ének-zenei nevelés speciálisan olyan készségeket, képességeket, kompetenciákat is fejleszt, melyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességekre is (transzferhatás).

Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanuláshoz is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A tanuló megismeri a zene mindennapi funkcióját, és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is.

A zenei nevelés Magyarországon a Kodály Zoltán által megalkotott filozófiát követve, tevékenység központú módszer alapján valósul meg.

A magyar zenekultúra évszázados hagyománya, hatalmas magyar dallamkincse, bőséges tartalmat kínál a zenei oktatás minden szintjéhez. Zenei anyanyelvünk, általános műveltségünk megalapozásának és nemzeti azonosságtudatunknak fontos tényezője.

„Mielőtt más népeket akarunk megérteni, magunkat kell megértenünk. Semmi sem alkalmasabb erre, mint a népdal. Erre az alapra épülhet olyan zenei műveltség, mely nemzeti, de lelket tár minden nép nagy alkotásainak. Értékmérőt is kap a népdallal, aki e

századok csiszolta tökéletességhez méri, amit hall: nem tévesztik meg többé hamis bálványok..." (Kodály Zoltán)

Az első négy évfolyamon elsősorban alapképességek és készségek fejlesztése zajlik, ezért a témakörök nem alkotnak zárt egységet és nem időrendben követik egymást. Az egyes témaköröknél megjelölt minimum óraszámok, csak arányaiban segítik a tájékozódást. A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás. Az alsó tagozaton kiemelt nevelési-oktatási cél, **az éneklés megszerettetése**. A zenei anyanyelv megismerése, elsajátítása és használata segít megalapozni az értékőrzést, a tanulók nemzeti identitását. A népdalok tanítása számtalan élethelyzetre ad példát és kínál megoldást. További cél, hogy az aktív éneklés és a zenehallgatás során a tanulók örömteli élményekhez jussanak. Fedezzék fel a zenei alkotás örömeit, kifejező éneklésük, hangszeres játékok, ritmikai alkotásaik, saját kis zenei kompozícióik által. Fejlődjön ritmikai készségük, zenei hallásuk, tanuljanak meg alapszinten kottát írni és olvasni. Ismerjenek meg zeneirodalmi alkotásokat, korosztályuknak megfelelő módon. Ehhez kapcsolódik a **koncert-pedagógia**. A tanulók számára biztosítani kell, tanévenként legalább egy közös hangverseny látogatást, mely hozzásegíti őket az élő muzsikálás szépségének megbecsüléséhez.

1-2. évfolyam

Az alapozás időszakát az első félévben **sok játék** és önfeledt **éneklés** jellemezze, mely megelőzi az ismeretek tanítását. A zenei elemek tudatosítása a második félévben kezdődik. Tanulják meg a gyermekjáték-dalokat és játsszanak a tanteremben, az udvaron, a folyosón – ahol csak hely és alkalom adódik rá. Alapvető fontosságú az **egyenletes lüktetés** érzetének kialakítása, és folyamatos gondozása. Ugyancsak folyamatos feladat az **osztály hangzásának fejlesztése**, egységessé tétele, és a tiszta intonáció kialakítása. A zenei írás-olvasás elsajátíttatása fokozatosan és folyamatosan történjen. A tanulók a megismert zeneműveket, átélt élményeiket szavakkal, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki. A magyar zenepedagógiai hagyományoknak megfelelően a fejlesztés alapja a pedagógus és a tanulók közös alkotó munkája.

1. évfolyam

Óraszám: 72/év
2/hét

Témakör sorszáma	Témakör	óraszám
1.	Zeneművek/Énekes anyag	34
2.	Zeneművek/Zenehallgatás	14
3.	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	8
4.	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	6
5.	Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	6
	Évfolyam összesen	68

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Zeneművek/Énekes anyag	Órakeret 34 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
Fejlesztési feladatok	<p>Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése</p> <p>A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés.</p> <p>Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül</p> <p>A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán</p> <p>A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban</p> <p>Évfolyamonként legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete</p> <p>A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása</p> <p>Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció</p> <p>A kézjel, mint jelrendszer ismerete</p> <p>Szolmizációs kézjelről való éneklés</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Aki nem lép egyszerre; Budabuda bácsi; Bújj, bújj itt megyek; Bújj, bújj medve; Bújj, bújj zöld ág; Egyenlőre, két kettőre; Egyél libám; Erdő mellett nem jó lakni; Ess, eső, ess; Ég a gyertya, ég; Éliás, Tóbiás; Én kis kertem kerteltem; Fecskét látok; Fehér liliomszál; Gyertek haza ludaim; Gyertek lányok játszani, játszani; Gyertek lányok ligetre; Gyerünk, menjünk vendégségbe; Hej, a sályi piacon; Hess el, sas!; Hinta, palinta; Hold, hold, fényes lánc; Kering az orsó; Kiesi vagyok én; Körtéfa; Megy a kocsi; Nyisd ki Isten kiskapudat; Rece, rece pogácsa; Sírjunk, ríjunk; Szegény legény; Szólj síp, szólj; Ti csak esztek, isztok; Túrót ettem; Tücsök koma	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció.</p> <p>Természeti képek, évszakok, állatok.</p> <p><i>Matematika:</i> számfogalom erősítése.</p>	

gyere ki; Zíbor, zábor; Zsipp-zsupp	<i>Hittan:</i> egyházi ünnepek
<i>Dalok alkalmakra, jeles napokra</i> Szent Gergely doktornak; Szent Mártonnak ünnepén, Szent Miklós a hulló hóban, Télapó itt van (Gyermekdal – Donászy M.); Kirje, kirje; Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Brumm, brumm, Brúnó; Sárdó, gyűjj el; Esik eső karikára; Balázs Á. – Nádas Katalin: Fűzzünk, fűzzünk; Már megjöttünk estére (vers: Károlyi Amy); Hová mégy te kis nyulacska?	<i>Dráma és színház:</i> népi gyermekjátékok drámai történései, népdal és néptánc kapcsolata.
<i>Mondókák, kiszámolók</i> Egy – megérett a meggy; Névcsőfolók – pl. Balázs, csípjen meg a darázs; Hüvelykujjam almafa; Lementem a pincébe; Gyerekek, gyerekek, szeretik a peracet	<i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Légzés, hangerő, egyenletes mérő, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély kezdőhang, záróhang, dallamsor, mondóka, gyermekdal, népdal, népi játék népszokás, népének, taizei ének staféta éneklés, kérdés-felelet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Zeneművek/zenehallgatás	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása;</p> <p>Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése;</p> <p>Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;</p> <p>A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;</p> <p>Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre;</p> <p>Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban;</p> <p>A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban;</p> <p>A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Népdalok feldolgozásai (ajánlott: Bartók Béla: Gyermekeknek, Kodály Zoltán gyermekkarai, Bicinia Hungarica, Járdányi Pál, Bárdos Lajos gyermekkarai).	<i>Erkölcstan:</i> szabálytudat erősítése.	
Cselekményes zenék, programzene, mesék, mesebalett, mesebeli		

<p>szereplők (ajánlott: Henry Purcell: A tündérr királynő [The Fairy Queen], Pjotr Iljics Csajkovszkij: Diótörő [Scselkuncsik] op. 71 Georg Philipp Telemann: Békák (Les Rainettes), TWV 51: A4 Johann Sebastian Bach: 18 kis prelúdium zongorára: válogatás a Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach kötetekből Leopold Mozart: Gyermekszimfónia (Berchtesgadener Musik) Wolfgang Amadeus Mozart: C-dúr variáció (Ah, vous dirai-je, Maman), K. 265, Gioachino Rossini: A tolvaj szarka (La gazza ladra) – nyitány Georges Bizet: L'Arlesienne Suite (Az arles-i lány szvit) Nyikolaj Andrejevics Rimszkij-Korszakov: A dongó (részlet a Mese Szaltán cárról c. operából) Maurice Ravel: Lúdanyó meséi (Ma mère l'oye) – Tündérbert Bartók Béla: Mikrokosmos, BB 105 – részletek (pl. No. 142. Mese a kislégről) Kodály Zoltán: Gyermekkarok (pl. Gólya-nóta, Katalinka, Karácsonyi pásztoránc)</p> <p>Minden hónapban ismerjen meg egy templomi éneket: Szeptember: Felmutat égbe, Mise feleletei Október: Boldogasszony anyánk. Mise feleletei. November: Ó, jöjj, ó, jöjj December: Dicsőség mennyben az Istennek, Ébredj, ember! Január: Angyaloknak királynéja. A szép Szűzmária Február: Előtted Jézusom leborulok, Ez nagy szentség valóban Március: Édes Jézus, neked élek, Égből szállott szent kenyér Április: Alleluja , Hol Szent Péter Május: Isten hazánkért térdelünk, Mise feleletei</p>	<p><i>Liturgia:</i> aktív részvétel a szentmisén és paraliturgikus alkalmakon</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>énekhang; gyermekkar; vegyeskar; zongoramű; kíséret; népdalfeldolgozás; zenekar; duó</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Zenei ismeretek/ritmikai fejlesztés	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Mondókák, gyermekdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján ismerkedés a zenei notáció alapjaival; a zene jelrendszerének felismerése kézzelről, betűkottáról és hangjegyről.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármasságában.	Magyar nyelv és irodalom, jelek és jelrendszerek ismerete.	
Ritmikai elemek, metrum: A mérő és ritmus megkülönböztetése.	Tájékozódás térben irányok.	

<p>A tanult dalokból, dalrészletekből, versekből a tanulandó ritmus kiemelése. Ritmikai elemek megnevezése gyakorlónévvvel: tá (negyedérték), titi (nyolcadpár), szün(negyed szünet), Ritmikai elemek jele. Ritmikai elemek értéke (egymáshoz viszonyítva). A hangsúlyos és hangsúlytalan ütemrész megkülönböztetése, ütemmutató, ütemfajták: 2/4</p> <p>Dallami elemek: Tanult dalokból dallamfordulat új hangjának kiemelése, megnevezése szolmizációval: szó-mi-lá A szolmizációs hangok kézjele és betűjele: s-m-l A vonalrendszer megismertetése: öt vonal, négy vonalköz A szolmizációs hangok helye a vonalrendszerben, a kottakép alapjainak megismertetése. (Hangjegy, hangszár irányának megfigyeltetése.)</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> jelek jelzések értelmezése.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskultúra fejlesztése nagytesti mozgásoktól az apró mozgásokig.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Szolmizációs név, kézjel, betűjel, kettes ütem, záróvonat, ismétlőjel, hangsúlyjel, vonalrendszer, vonal, vonalköz, hangjegy, hangszár, hangközlépés, hangközugrás</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Zenei ismeretek/hallásfejlesztés	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Éneklési készség, akusztikus tapasztalatok környezetünk zörejeiről, hangjairól, emberi hangokról. Hallás utáni tájékozódás a térben, irány és távolság megnevezése. Első zenehallgatási élmények kisgyermekkorból.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének kialakítása az éneklés, az örömteli zenei játékok, a tánc és szabad mozgás improvizációja során. Képességfejlesztés a különböző műfajú, stílusú és karakterű zeneművek befogadásához a rendszeres zenehallgatás által. A hangszínhallás, a többszólamú hallási készség és a formaérzék fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A teljes figyelem kialakításának fejlesztése: tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval: leginkább rövid, gyors tempójú, táncos klasszikus zenei részletek meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával); kezdés és befejezés megfigyeltetése, és kifejezése a szabad mozgás elkezdésével és befejezésével;</p> <ul style="list-style-type: none"> – zenei eszközök megfigyeltetésével dinamikai ellentétpárok megkülönböztetése (halk-hangos), fokozatos dinamikai erősödés és halkítás megfigyeltetése és reprodukálása játékos feladatokkal, hirtelen hangerőváltás megfigyelése és reprodukciója; – alapvető tempókülönbségek és tempóváltások megfigyelése, összehasonlítása és reprodukciója. <p>A hangszínhallás és a többszólamú hallás fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – természetünk és környezetünk hangjai, – emberi hangszínek (magas, mély, gyerek, férfi és női hang), – a hangszerek hangszínének megtapasztalása gyakorlati úton, azok megkülönböztetése és azonosítása a hangszer kezelése szerint, – szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar, dalok felismerése különböző hangszerekről. <p>Formaérzék fejlesztése a helyesen tagolt éneklésen és mozgáson keresztül. Absztrakció: a dalok szövegének értelmezése, a dalszövegekhez vagy zeneművekhez kapcsolódó dramatizált előadás (drámajáték, báb), valamint a zene keltette gondolatok vizuális megjelenítése (festés, formázás).</p>		<p><i>Erkölcstan:</i> türelem, tolerancia.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> természetünk és környezetünk hangjai, hangutánzás.</p> <p><i>Dráma és színház:</i> dalszövegekhez kapcsolódó dramatizált előadás, szabad mozgásos improvizáció.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenével kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kezdés, befejezés, hangerő, hangerő változás, tempó, tempóváltás, férfi és női hang, szóló, kórus, hangszer, zenekar, hangszín.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Zenei ismeretek/ zenei írás, olvasás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Mondókák, gyermekdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján ismerkedés a zenei notáció alapjaival; a zene jelrendszerének felismerése kézzelről, betűkottáról és hangjegyről. Hangjegyek kirakása koronggal, majd írásuk vonalrendszerben.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonal, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb. A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével; A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével; Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása; A lá - szó - mi - ré-dó- alsó lá szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban.	Magyar nyelv és irodalom: íráskészség fejlesztése. Matematika: hangok relációi.	
Kulcsfogalmak	Hangjegy, vonalrendszer	

Minimum követelmény az első osztály végén:

- A tanulók 10 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c’-d” hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni.
- Ismernek 5 egyházi éneket, és képesek a közösséggel együtt elénekelni, a liturgikus alkalmakkor
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.
- A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézzel, betűkotta).
- Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket

2. évfolyam

Óraszám: 72/év
2/hét

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Zeneművek/énekes anyag	Órakeret 34 óra
Előzetes tudás	Az előző évben tanult dalanyag.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése</p> <p>A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés.</p> <p>Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül</p> <p>A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán</p> <p>A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban</p> <p>Évfolyamonként legalább 35 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete</p> <p>A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása</p> <p>Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció</p> <p>A kézjel, mint jelrendszer ismerete</p> <p>Szolmizációs kézjelről való éneklés</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>Gyermekdalok, gyermekjátékdalok, mindennapi élethelyzetek, életképek</i></p> <p>A gúnárom elveszett; A part alatt; Csillagoknak teremője; Csömödéri; Egy kis malac; Egyszer egy királyfi; Elvesztettem zsebkendőmet; Ess, eső, ess; Este van már, nyolc óra; Harcsa van a vízbe'; Hatan vannak a mi ludaink; Három éjjel, Hej, tulipán; Hej, vára vára; Hess, légy, ne szállj rám; Hol jártál, báránycám?; Hopp, Juliska; Hová mégy?; Isten éltsen, Péter, Pál!; Járom az új várnak; Kapitány úr megizente; Keresd meg a tüt; Két krajcárom; Kis kece lányom; Kivirágzott a diófa; Köketánc; Kodály – Weöres S.: Jön a kocsi; Láttál-e már valaha; Méz, méz, méz; Most viszik, most viszik; Nincs szebb állat, mint a lúd; Süssünk, süssünk valamit; Szélről legeljete; Széles az én kedvem ma; Ti csak esztek; Tivi - tovi tács; Tüzet viszek; Úszik a kácsa; Virágéknál ég a világ</p> <p><i>Dalok alkalmakra, jeles napokra</i></p> <p>Hull a pelyhes; Betlehembe, jer, pajtás!; A kis Jézus; Regöljünk, regöljünk; Ma van húsvét napja (Húsvétoló); Állj be, Berci katonának!; Még azt mondják nem illik; Járdányi Pál - Weöres Sándor: Tavaszköszöntő (Sándor napján); Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Orgona ága; Serkenj fel, kegyes nép</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. Természeti képek, évszakok, állatok.</p> <p><i>Matematika:</i> számfogalom erősítése.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> szabálytudat erősítése.</p> <p><i>Liturgia:</i> aktív részvétel a szentmisén és paraliturgikus alkalmakon</p>	

<p>Egyházi énekek:</p> <p>Minden hónapban ismerjen meg egy templomi éneket: Szeptember: Felmutat égbe, Mise feleletei Október: Boldogasszony anyánk. Mise feleletei. November: Ó, jöjj, ó, jöjj December: Dicsőség mennyben az Istennek, Ébredj, ember! Január: Angyaloknak királynéja. A szép Szűzmária Február: Előtted Jézusom leborulok, Ez nagy szentség valóban Március: Édes Jézus, neked élek, Égből szállott szent kenyér Április: Alleluja , Hol Szent Péter Május: Isten hazánkért térdelünk, Mise feleletei</p>	<p><i>Hittan:</i> egyházi ünnepek</p> <p><i>Dráma és színház:</i> népi gyermekjátékok drámai történései, népdal és néptánc kapcsolata.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Légzés, hangerő, egyenletes mérő, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély, kezdőhang, záróhang, dallamsor, mondóka, gyermekdal, népdal, népi játék, népszokás, népének, taizei ének staféta éneklés, kérdés-felelet.,</p>	
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>2. Zeneművek/Zenehallgatás</p>	<p>Órakeret 14 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol;</p> <p>A zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömét;</p> <p>Felismeri a zongora hangját;</p> <p>Felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a vegyeskar hangzását;</p> <p>Meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;</p> <p>Képzetele és kreatív gondolkodása fejlődik;</p> <p>Képes az érzelmi azonosulásra;</p> <p>Egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;</p> <p>Képes megérteni az zenék üzenetét;</p> <p>Szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Erkel Ferenc: Himnusz; Kodály: Méz, méz, méz – gyermekkar; Hajnövesztő – gyermekkar; Csillagoknak teremtője – duett; Nagyszalontai köszöntő – gyermekkar; Bartók Béla: Cipósütés – gyermekkar; Gyermekeknek I./1. Játzó gyermekek (Süssünk, süssünk valamit); I./4. Párnatánc (Elvesztettem zsebkendőmet); I./6. Balkéztanulmány (Hej, tulipán); I./7. Játékdal (Keresd meg a tűt); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./23. Táncdal (Hopp, Juliska); II./27. Tréfa (A gúnárom elveszett); Bartók Béla: Mikrokozmosz – Mese a kis légyről; Antonio Scandelli: A tyúk; A. Vivaldi: Négy évszak – Tél II. tétel; W.A. Mozart: Német táncok – Utazás szánon; Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Rimszkij–Korszakov: Dongó; Muszorgszkij: Egy kiállítás képei – Kiscsibék tánca a tojáshéjban; Állatos dalok; Betlehemes /A kis Jézus aranyalma</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> zeneművek tartalma, irodalmi kapcsolatok.</p> <p><i>Dráma és színház:</i> cselekményes programzenék, mese, meseszereplők, dramatizált megjelenítés, pl. bábozás, pantomim.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenével kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése.</p> <p><i>Hittan:</i> egyházi ünnepek, szakrális népszokások</p>
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>énekhang; gyermekkar; vegyeskar; zongoramű; kíséret; népdalfeldolgozás; zenekar; duó</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Zenei ismeretek/ritmikai fejlesztés	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Népi mondókák, gyermekjátékok, gyermekversek. Ehhez kapcsolódó nagytesti mozgások, hangutánzó dallam és ritmusmotívumok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Koordinált ritmikus mozgás, térérzékelés, egyenletes mérő, tempó változások érzékelése és reprodukciója, metrikus egységek és kisebb formai egységek érzete, játékos feladatok megoldása alap ritmusokkal és hangokkal, a belső hallás fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben</p> <p>Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója</p> <p>Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a zenei hangsúly érzékeltetésével, • mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, • felelgetős ritmusjátékokkal, • ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére <p>Ritmuskánon és osztinató gyakorlása egyszerű formában;</p> <p>Alkotói készség: Rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével.</p> <p>Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása</p> <p>Egyenletes lüktetés, mérő</p> <p>Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet</p> <p>2/4-es ütem</p> <p>Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang – záróhang</p> <p>Ritmikai kétszólamúság – osztinató, ritmuskánon</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> íráskészség fejlesztése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mérő; ritmus; szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel, ütemmutató; ritmushangszer; rögtönzés; ötvonalas rendszer; vonal-vonalköz; pótvonat; kezdőhang – záróhang; gyors; lassú; osztinató, ritmuskánon	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Mondókák, gyermekdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján ismerkedés a zenei notáció alapjaival; a zene jelrendszerének felismerése kézzelről, betűkottáról és hangjegyről.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben;</p> <p>Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban;</p> <p>Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal;</p> <p>Belső hallás fejlesztése dallambújtatással;</p> <p>A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézzelről történő éneklése;</p> <p>Kánon éneklése, gyakorlása egyszerű formában;</p> <p>Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre;</p> <p>A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére;</p> <p>A pentaton hangkészlet hangjainak ismerete kiegészülve az alsó „lá”-val;</p> <p>A pentaton hangkészlet kézjeleinek ismerete és kézzelről történő éneklése; kánon éneklésmódjának elsajátítása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete.</p> <p>Tájékozódás térben, irányok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> jelek, jelzések értelmezése.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskultúra fejlesztése: nagytesti mozgásoktól az apró mozgásokig.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő, dallam, dallamsor, kánon	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Zenei ismeretek/ zenei írás, olvasás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Népi mondókák, gyermekjátékok, gyermekversek. Ehhez kapcsolódó nagytesti mozgások, hangutánzó dallam és ritmusmotívumok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; Tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; Képes egyszerű kottában tájékozódni; Megtapasztalja a relatív szolmizáció jellemzőit, illetve előnyeit.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);</p> <p>A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</p> <p>A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.;</p> <p>A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével;</p> <p>A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével;</p> <p>Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása</p> <p>Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása;</p> <p>A lá - szó - mi - ré-dó- alsó lá szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> íráskészség fejlesztése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	hangjegy	

Minimum követelmény az második évfolyam végén:

- A tanulók 20 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c’-d” hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni.
- Ismernek 10 egyházi éneket, és képesek a közösséggel együtt elénekelni, a liturgikus alkalmakkor
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.

- A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról szolmizálva éneklük.
- Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket

3–4. évfolyam

A harmadik és negyedik évfolyamokon fő feladat az előzőekben megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése elsősorban élményszerű és játékos módon.

A tanulók e nevelési – oktatási szakasz végére a dalokat tisztán, stílusosan, magabiztosan, örömmel énekelik.

A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, felismerik kottaképről, és tanári segítséggel reprodukálják. A zenei elemeket, a ritmikai, dallami, és hallási készségeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják (ritmusvaráció, osztinató). A különböző karaktereket a tanult dalokban, zeneművekben megfigyelik, majd testhangszerekkel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás) és saját készítésű hangzó eszközökkel reprodukálják.

A tanulók a hangszerekkel lehetőség szerint többféle formában is találkoznak, elsősorban a hallgatott zenékben figyelik meg, de élőben is találkoznak velük zenei előadásokon, koncerteken. A maguk által készített hangkeltő eszközöket pedig improvizációs, játékos feladatokban használják.

A tantárgyi fejlesztés eredményeképpen magasabb szintre jut előadói, zenei befogadói és alkotói készségük.

A zenehallgatáskor átélt élményeiket szóval, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezik ki. A hallgatott zenékben felismerik a tanult zenei elemeket, karaktereket.

Megvalósítandó cél továbbá, hogy a tanár változatos motivációs technikákkal segítséget nyújtson a tanulónak abban, hogy a zeneműveken keresztül rátaláljon önmagára.

Az **első három évfolyamon** az előírt óraszámából heti 1-1 órát átcsoportosítottunk a nemzetiségi német nyelv oktatására.

3. évfolyam

Óraszám: 72/év
2/hét

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Zeneművek/Énekes anyag	Órakeret 34 óra
Előzetes tudás	A tanult dalok pontos dallammal, ritmussal, szöveggel, megfelelő tempóban, tiszta intonációval, és szép hangon való éneklése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Magyar népdalok hallás utáni megtanulása;</p> <p>A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció;</p> <p>A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, táncchízi zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra;</p> <p>Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkísérek segítségével;</p> <p>Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra;</p> <p>Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése;</p> <p>Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömeit; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömeit; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben;</p> <p>Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése ;</p> <p>Évfolyamonként legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése – ezt írtuk közös megegyezéssel;</p> <p>A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése;</p> <p>A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése;</p> <p>A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>Életképek</i> Anyám, édesanyám; Elmentem a piacra; Ettem szőlőt; Én elmentem; Gólya, gólya, gilice, Hej, Jancsika; Itt ül egy kis kosárba; Kis kertemben uborka; Szántottam gyöpöt; Úgy tetszik, hogy; Volt nekem egy kecském</p> <p><i>Párosítók--- >Leányok, legények</i> Cickom, cickom; Csipkefa bimbója; Két szál pünkösdrózsa ; Kis kece lányom</p> <p><i>Táncnóták- →Táncos dalok</i> Erdőjáróznak a lányok; Három éjjel; Ég a gyertya, ha meggyújtják</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincs bővítése, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció.</p> <p><i>Liturgia:</i> aktív részvétel a szentmisén és paraliturgikus alkalmakon</p> <p><i>Hittan:</i> egyházi ünnepek</p> <p><i>Dráma és színház:</i> népdal és néptánc kapcsolata, népszokások</p>	

<p><i>Tréfás dalok</i> A faragószék nótája; Egy kis kertet keríttek – D150; Fáj a kutyámnak a lába; Fut a kicsi kordé; Három szabó legények; Megfogtam egy szúnyogot; Összegyűltek, összegyűltek az újfalvi lányok; S a te fejed akkora; Szélről legeljtek; Télen nagyon hideg van; Ugyan édes komámasszony</p> <p><i>„Mesés” dalok</i> Elszaladt a kemence; Zöld erdőben a tücsök; Virágéknál ég a világ</p> <p><i>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra</i> Erkel Ferenc – Himnusz; Kodály Zoltán-Gazdag Erzs: Ezüst szánkót hajt a dér; Betlehem kis falucskába; Csordapásztorok; Adjon az Úristen; Gábor Áron rézágyúja; Kodály Zoltán– Weöres Sándor: Buba éneke; Már megjöttünk ez helyre (Népdal – Károlyi Amy); Elhozta az Isten</p> <p>Minden hónapban ismerjen meg egy templomi éneket: Szeptember: Felmutat égbe, Mise feleletei Október: Boldogasszony anyánk. Mise feleletei. November: Ó, jöjj, ó, jöjj December: Dicsőség mennyben az Istennek, Ébredj, ember! Január: Angyaloknak királynéja. A szép Szűzmária Február: Előtted Jézusom leborulok, Ez nagy szentség valóban Március: Édes Jézus, neked élek, Égből szállott szent kenyér Április: Alleluja , Hol Szent Péter Május: Isten hazánkért térdelünk, Mise feleletei</p>	<p>dramatizált előadása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra jellemző példáinak ismerete.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.</p>
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>tempo giusto, szinkópa, magyar népszokások, jeles napok, táncház</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Zeneművek/Zenehallgatás	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően. Ismeretek hangszerekről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban;</p> <p>Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában;</p> <p>Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében;</p> <p>Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;</p> <p>A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;</p> <p>Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül;</p> <p>Zenei befogadói készség fejlődése;</p> <p>Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek eljátszása dramatizált előadással;</p> <p>A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása;</p> <p>A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése;</p> <p>A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése;</p> <p>Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Volt nekem egy kecském; Túrót eszik a cigány – gyermekkar, részlet (Csipkefa bimbója), Pünkösdlő – gyermekkar, részlet (Elhozta az Isten); Hány János – A császári udvar bevonulása; Napóleon csatája; Sej, Nagyabonyban; Székely fonó: Kitrákotty mese</p> <p>Bartók Béla: Gyermeknek I./5. Játék (Cickom, cickom); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./ 29. Ötfokú dallam (Anyám, édesanyám) Bartók Béla: Mikrokozmosz – II./95. A kertemben uborka; 44 hegedűduó – II. füzet- Szúnyogtánc (Mefogtam egy szúnyogot); III. füzet Párosító (Ugyan édes komámasszony)</p> <p>Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa – Itt ül egy kis kosárba; Ugyan, édes komámasszony; Elszaladt a kemence; Egy boszorka van, Szegény Bodri! - gyermekkar (Fáj a kutyámnak a lába)</p> <p>Josquin: A tücsök</p> <p>Leopold Mozart: Gyermekszimfónia - részlet</p> <p>Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ</p> <p>Csajkovszkij: Diótörő- Kínai tánc, Orosz tánc</p> <p>Johann Strauss: Tik-Tak polka</p> <p>Ránki György: Pomádé király új ruhája I. szvit III. tétel; „Munkában a szemfényvesztők, készül a csodaruha”</p> <p>Leonard Bernstein: Divertimento – pulyka tánc</p> <p>Szokolay Sándor: Hüvelyk Matyi</p> <p>Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ – ide tenném, időrend</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memória fejlesztése a tanult szövegeken keresztül.</p> <p><i>Hittan:</i> egyházi ünnepek, szakrális népszokások</p> <p><i>Erkölcstan:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák a zeneművekben.</p> <p><i>Dráma és színház:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás.</p>	

Betlehemes / Csordapásztorok		<i>Vizuális kultúra:</i> zenei tartalmak vizuális megjelenítése.
Kulcsfogalmak/	Himnusz; visszatérés a zenében, vagy ABA forma; duett; szólóének (dal)	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Zenei ismeretek/ Ritmikai fejlesztés	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, és azok hangoztatása tanári segítséggel csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Ismerje a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel;</p> <p>Ismerje a 3/4-es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát;</p> <p>Megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést;</p> <p>Elismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: szinkópa, nyújtott és éles ritmus;</p> <p>Ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket;</p> <p>Egyszerű ritmussorokat rögtönöz.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben;</p> <p>Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése;</p> <p>Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal;</p> <p>Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a zenei hangsúly érzékeltetésével, • mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, • felelgetős ritmusjátékokkal, • ritmusvariációval, • osztinatóval, • befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz <p>Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő Eszközök, és ritmushangszerek segítségével;</p> <p>szinkópa, nyújtott és éles ritmus;</p> <p>egyedül álló nyolcad és szünete;</p> <p>Egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünete;</p> <p>3/4 és 4/4 –es ütemfajta.</p>		<p><i>Matematika:</i> halmazok, számsorok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, és azok hangoztatása tanári segítséggel csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Megismeri, éneкли és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat;</p> <p>Megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket;</p> <p>A tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban;</p> <p>Belső hallás fejlesztése dallambújtatással;</p> <p>A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése;</p> <p>Kánonok éneklése, gyakorlása;</p> <p>A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése;</p> <p>Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére;</p> <p>A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal; fá és ti hangok - hétfokú hangsor;</p> <p>A fá és ti hangok kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése;</p> <p>Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben;</p> <p>A violinkulcs.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memóriafejlesztés, hangszín, hangerő.</p> <p><i>Matematika:</i> elemző képesség fejlesztése.</p> <p><i>Dráma és színház:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenei élmények vizuális megjelenítése.</p> <p>Kreativitás, manuális készség fejlesztése</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor; hétfokú hangsor; violinkulcs	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek lejegyzése tanári segítséggel.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában;</p> <p>Kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat;</p> <p>Érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);</p> <p>A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</p> <p>A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</p> <p>A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</p> <p>Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával;</p> <p>A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével;</p> <p>A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével;</p> <p>A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére;</p> <p>Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére;</p> <p>Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után;</p> <p>A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során;</p> <p>Violinkulcs írása;</p> <p>Szinkópa, nyújtott és éles ritmus grafikai képe és írása;</p> <p>Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása;</p> <p>Egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása;</p> <p>A $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta grafikai képe és írása;</p> <p>Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában;</p> <p>A hétfokú hangsor relációi, kézjelük és elhelyezkedésük a vonalrendszerben.</p>	<p><i>Matematika:</i> halmazok, számsorok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A korábbiak elmélyítése	

A minimum követelmény 3. évfolyam végén:

- A tanulók 30 dalt el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek a dalok élményekből kiinduló, szövegtartalmat kifejező megszólaltatásával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, kánon). Képesek 15 egyházi éneket, a közösséggel együtt elénekelni, a liturgikus alkalmakkor
- A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálják.
- Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszertípusokat. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk.
- Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket. A negyedik évfolyam végére olyan gyakorlati tapasztalatokat szereznek a zenehallgatásról, amelyre építve a zenei stílusérzék és zeneértés egyre árnyaltabbá válik.

4. évfolyam

Óraszám: 72/év
2/hét

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Zeneművek/ Énekes anyag	Órakeret 34 óra
Előzetes tudás	A tanult dalok pontos dallammal, ritmussal, szöveggel, megfelelő tempóban, tiszta intonációval, és szép hangon való éneklése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangji sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra;</p> <p>Különböző dinamikai szinteken tud énekelni;</p> <p>A zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít;</p> <p>A tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz;</p> <p>Hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével;</p> <p>Hangterjedelme túllép az oktávon.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>Életképek</i> A juhásznak; Badacsonyi szőlőhegyen; Béres legény; Bogojai legények; Ábécédé; Falu végén; Gyéren vettem kenderkémert; Kelj fel juhász; Kihajtottam; Molnárlegény voltam én, PásztoreMBER vígan él; Sárga csikó, Szánt a babám</p> <p><i>Párosítók- Leányok, legények</i> Azt hallottam; Csillag Boris; Elvesztettem páromat; Hej, Vargáné; Jaj, de szépen esik az eső; Kocsi, szekér; Komáromi kisleány; Széles a Duna; Szép szatmári lányok; Új a csizmám; Zörög a kocsi</p> <p><i>Állatos dalok</i> A macskának négy a lába, Az árgyélus kismadár, Debrecenben kéne menni; Egy nagyorrú bolha; Házasodik a tücsök; Kis kacsa fürdik</p> <p><i>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra</i> Erkel Ferenc: Himnusz; Luca, Luca; Karácsonyi pásztortánc; Mennyből az angyal; Üdvözlégy, kis Jézuska; Farsang három napjába; Ez ki háza, ki háza?, Huszárgyerek, huszárgyerek; Most szép lenni katonának; A pünkösdek jeles napján</p> <p>Minden hónapban ismerjen meg egy templomi éneket: Szeptember: Felmutat égbe, Mise feleletei Október: Boldogasszony anyánk. Mise feleletei. November: Ó, jöjj, ó, jöjj December: Dicsőség mennyben az Istennek, Ébredj, ember!</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókinccs bővítése, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció.</p> <p><i>Liturgia:</i> aktív részvétel a szentmisén és paraliturgikus alkalmakon</p> <p><i>Hittan:</i> egyházi ünnepek</p> <p><i>Dráma és színház:</i> népdal és néptánc kapcsolata, népszokások dramatizált előadása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra jellemző példáinak ismerete.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.</p>	

Január: Angyaloknak királynéja. A szép Szűzmária Február: Előtted Jézusom leborulok, Ez nagy szentség valóban Március: Édes Jézus, neked élek, Égből szállott szent kenyér Április: Alleluja , Hol Szent Péter Május: Isten hazánkért térdelünk, Mise feleletei	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	tempo giusto, magyar népszokások, jeles napok, táncház

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Zeneművek/Zenehallgatás	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően. Ismeretek hangszerekről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Zenehallgatási élményekkel gazdagodik; További zongoradarabokban ismer rá a tanult dalokra; Népdalfeldolgozásokat hall zenekari kísérettel; Megismerkedik a zenében alkalmazható humorral; Ismerete gazdagodik a különböző stílusban írott zeneművek meghallgatása által; Megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; Megismerkedik a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel (hegedű, cselló, fuvola, oboa, klarinét, kürt, trombita); Megismerkedik a zenében alkalmazott humorral.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Erkel Ferenc: Himnusz Népzenei felvételek eredeti előadásban (Magyar népzene sorozat) Kodály Zoltán: Hány János – részletek – Ábécédé, A juhász – gyermekkar; Villő – gyermekkar, részlet (Ez ki háza); Pünkösdlő – gyermekkar, részlet (A pünkösdnek) Bartók Béla: Gyermekeknek I./11. Elvesztettem páromat; II./ 22. Debrecenbe kéne menni; II./ 37. Kanásznóta (Házasodik a tücsök) Bartók Béla: Mikrokozmosz - Dallam ködgomolyban Bárdos Lajos: Kocsi, szekér - vegyeskar Clément Janequin: A madarak éneke W.A. Mozart: Gyermekjáték – dal W.A. Mozart: Esz-dúr zongoraverseny K. 271 "Jeunehomme" III. tétel - részlet Csajkovszkij: Diótörő – Csokoládé tündér tánca Muszorgszkij: Egy kiállítás képei - Baba Yaga kunyhója Bizet: Carmen – gyermekkar (Mi is jöttünk felvonulni) Rossini: Macska – duett Prokofjev: Péter és a farkas - részletek Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezetek - kérdés és felelet. <i>Dráma és színház:</i> önkifejezés erősítése, néptánc. <i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció.

Betlehemes / Üdvözlégy, kis Jézuska	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Himnusz; visszatérés a zenében, vagy ABA forma; duett; szólóének (dal)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	A tanult ritmikai elemek felismerés és azok hangoztatása tanári segítséggel csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel;</p> <p>Ismeri a 3/4-es ütemet, valamint a pontozott fél értékű kottát;</p> <p>Megkülönbözteti a páros és páratlan lüktetést;</p> <p>Felismeri és hangoztatja az összetett ritmusokat: szinkópa, nyújtott és éles ritmus;</p> <p>Ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket;</p> <p>Egyszerű ritmussorokat rögtönöz.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben;</p> <p>Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése;</p> <p>Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal;</p> <p>Összetett ritmusok gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a zenei hangsúly érzékeltetésével, • mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, • felelgetős ritmusjátékokkal, • ritmusvariációval, • osztinatóval, • befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz <p>Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével;</p> <p>szinkópa, nyújtott és éles ritmus;</p> <p>egyedül álló nyolcad és szünete;</p> <p>egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünete;</p> <p>3/4 és 4/4 –es ütemfajta.</p>	<p><i>Matematika:</i> halmazok, számsorok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szinkópa; zenei hangsúly; nyújtott és éles ritmus; páratlan lüktetés	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A tanult dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, és azok hangoztatása tanári segítséggel csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Megismeri, éneklí és alkalmazza a felső dó , alsó lá és alsó szó hangokat;</p> <p>Megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket;</p> <p>A tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban;</p> <p>Belső hallás fejlesztése dallambújtatással;</p> <p>A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése;</p> <p>Kánonok éneklése, gyakorlása;</p> <p>A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése;</p> <p>Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére;</p> <p>A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal; fá és ti hangok - hétfokú hangsor;</p> <p>A fá és ti hangok kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése;</p> <p>Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben;</p> <p>A violinkulcs.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memóriafejlesztés, hangszín, hangerő.</p> <p><i>Matematika:</i> elemző képesség fejlesztése.</p> <p><i>Dráma és színház:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenei élmények vizuális megjelenítése.</p> <p>Kreativitás, manuális készség fejlesztése</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor; hétfokú hangsor; violinkulcs	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek lejegyzése tanári segítséggel.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;</p> <p>Tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;</p> <p>elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában;</p> <p>megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;</p> <p>a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni;</p> <p>a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat;</p> <p>pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja;</p> <p>helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);</p> <p>A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</p> <p>A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</p> <p>A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;</p> <p>Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával;</p> <p>A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével;</p> <p>A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével;</p> <p>A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére;</p> <p>Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére;</p> <p>Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után;</p> <p>A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során;</p> <p>Violinkulcs írása;</p> <p>Szinkópa, nyújtott és éles ritmus grafikai képe és írása;</p> <p>Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása;</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memória fejlesztése a tanult szövegeken keresztül.</p> <p><i>Hittan:</i> egyházi ünnepek, szakrális népszokások</p> <p><i>Erkölcstan:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák a zeneművekben.</p> <p><i>Dráma és színház:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenei tartalmak vizuális megjelenítése.</p>	

<p>Egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása;</p> <p>A $\frac{3}{4}$ és $\frac{4}{4}$ –es ütemfajta grafikai képe és írása;</p> <p>Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában;</p> <p>A hétfokú hangsor relációi, kézjelük és elhelyezkedésük a vonalrendszerben.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>A korábbiak elmélyítése</p>

A minimum követelmény 4. évfolyam végén:

- A tanulók 40 dalt el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek a dalok élményekből kiinduló, szövegtartalmat kifejező megszólaltatásával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, kánon). Képesek 20 egyházi éneket (népének, gregorián dallam), a közösséggel együtt elénekelni, a liturgikus alkalmakkor
- A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálják.
- Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszertípusokat. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk.
- Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket. A negyedik évfolyam végére olyan gyakorlati tapasztalatokat szereznek a zenehallgatásról, amelyre építve a zenei stílusérzék és zeneértés egyre árnyaltabbá válik.